

فیلم «رویا» به نویسندگی و کارگردانی محمدرضا محمدی و تهیه‌کنندگی مشترک انجمن سینمای جوانان ایران ـ دفتر مشهد و محمدرضا محمدی، در ادامه حضور بین‌المللی خود به شانزدهمین جشنواره «فیلم حقوق بشر اسپانیا»، سیزدهمین جشنواره «کافوسکاری ایتالیا»، دوازدهمین جشنواره «شورت سویت آمریکا»، هفتمین «کراسینگ د اسکرین انگلستان»، سومین جشنواره «سین سینه هندوستان» و دومین جشنواره

۶ جشنواره بین‌المللی میزبان «رویا» شدند

پهانه سالروز درگذشت هنرمند مطرح شد

ف رسول

حال شکل‌گیری است، یکی از افرادی که سنگ این عدالتخواهی را به درستی و برگرفته از طبقه خودش بر سینه می‌زند رسول بود. در فیلم هایش همچون مجنون، کمک‌کن، پناهنده، قارچ سمی و حتی در سفر به جزایه نگاه معترضانه و کنایه‌آمیز وجود دارد. همچنان که در نسل سوخته اپیزود سوم به نوعی با نگاه معترضانه و کنایه‌آمیز موضوع را بیان می‌کند. اگر کلاتری را مامن قانون بدانیم، سرهنگ رنوف از آن بیرون می‌آید. این به دلیل همان ریزشی است که در حال رخ دادن است و زنگ خطری است که اگر سرزمین‌مان را نادیده می‌گیریم، سیر انتقالی آن به سال‌های اخیر کشیده شده است. ملاقلی پور این هشدار را چند سال پیش و جلوتر از زمان خود بیان می‌کند. خب این مسأله نشان می‌دهد اگر این آدم به حیات خود ادامه می‌داد همین نگاه در او وجود داشت، مسأله‌ای که در

شودپ که جامعه ما از حرکت ژیل مختلف دور افتاده است. نشان می‌دهد چقدر بی‌رحم بقاتن می‌دهیم. در واقع یکی از ـاجتماعی مردم عدالتخواهی حاضر از همین حلقه مفقوده ی استفاده ابرازی از مردم در

«آشیل ایسلند ایرلند» راه‌یافت.فیلم کوتاه رویا راوی داستان زوج جوان افغانستانی است که تلاش می‌کنند به‌صورت غیرقانونی راهی اروپا شوند اما با حوادث جبران‌ناپذیری روبه‌رو می‌گردند.این فیلم پیش از این موفق به کسب سه جایزه از ششمین دوره جشنواره «پنج قاره ونزوئلا» و جایزه بهترین فیلم کوتاه جشنواره «بایهای برزیل» شده و در نوزدهمین جشنواره «حقوق بشر بارسلونا»، هفتادوسومین جشنواره «مونته‌کاتینی

ایتالیا»، بیست‌وپنجمین جشنواره «فالودی مجارستان» و جشنواره «دیاسپوراکانادا» نیز حضور داشته است. رقیه نیکو، مصطفی تیمور لکراتیان و میلاد زارعی بازیگران این فیلم کوتاه هستند. از عوامل این فیلم می‌توان به نویسنده و کارگردان: محمدرضا محمدی، تهیه‌کننده: انجمن سینمای جوانان ایران، محمدرضا محمدی، مدیر فیلمبرداری: رضا دیدار اشاره کرد.

هم نسل‌های او به انفعال کشیده می‌شود یا با دیده تردید به آن نگاه می‌شود. به عنوان مثال مجید مجیدی در «بچه‌های آسمان» و «رنگ خدا» در کجا قرار دارد و فرصت را از دست‌نداد برای انجام پروژه‌ای ناموفق، عریض و طویل که ناموفق است در کجا قرار دارد. رسول در صورت حیات صمیمانه‌تر با خود و مخاطبیش هویت‌بندی را حفظ می‌کرد، همراه با نگاهی دغدغه‌مند که در آن عدالتخواهی وجود دارد. او دغدغه‌مندی اجتماعی را در عدالتخواهی و آنا‌رشیسم مورد نظر داشت. معتقدم آنا‌رشیسم اگر بخواهد به حوزه‌ای اجتماعی سرک بکشد مسأله بدی نیست اما زمانی که می‌بینیم دولتمردان و کسانی که سنگ مردم را به سینه می‌زنند به اصول و اهداف خود عمل نمی‌کنند، فردی با نگاه معترض وارد صحنه می‌شود.

فیلمسازی شبیه به معجزه است

علی اکبر عبدالعلی‌زاده: ما فراموش می‌کنیم این موقعیتی که در آن هستیم جدید نیست، بلکه سال‌هاست که مرور می‌کنیم. به نوعی می‌توان گفت از سال ۷۰ به بعد در شرایط اجتماعی یکسانی قرار داریم. البته در این سال‌ها هر چه به جلو حرکت می‌کنیم در ذهن نوعی سازگاری غریب ایجاد می‌شود. ملاقلی پور ویژگی‌هایی داشت: آدم رند، زیرک و زربگی بود اما بعد از مرگ تقدیس نشد. شاهد هستیم بسیاری از تقدیس‌هایی که از آدم‌ها بعد از مرگ‌شان می‌شود حاصل وجدان درد است چون نسبت به افراد ظلمی صورت می‌گیرد و این مسأله روی وجدان آنها سنگینی می‌کند و بعد از مرگ با تقدیس، فرد را بزرگ می‌کنند. البته در مورد رسول فرق می‌کند او هیچ سوالی را بی‌جواب نمی‌گذاشت و هرچه جلوتر می‌رفت تلخ‌تر هم می‌شد؛ برای همین در وجدان هیچ کسی سنگینی نکرد. ما در حوزه‌های مختلف افراد توانمند را از دست می‌دهیم اما به این توجه نمی‌کنیم که از این افراد در حوزه‌های مختلف زیاد است شاید رسول ملاقلی پور دیگر بین ما نباشد اما افراد زیادی اطراف مان وجود دارند که در حوزه دفاع مقدس کار می‌کنند. آن هم در زمان سخت‌تر که فاصله با آن دوران زیاد است و شاید مخاطب دلیلی برای تماشای این آثار نداشته باشد. اما باز فیلم‌های درخشانی ساخته می‌شود. از نظر من ساختن هر فیلمی در ایران شبیه به معجزه است. به دلیل این‌که پایه اصلی در ایران وجود ندارد و افراد بدون امکانات فنی، نبود تکنولوژی، عدم ساختار و سرمایه‌گذاری فیلم می‌سازند و بسیاری از این آثار در قواره‌های درستی قرار دارند و اگر این افراد امکانات سینمای جهان را در اختیار داشتند قطعاً تبدیل به چهره‌هایی جهانی می‌شدند. اما در ایران این افراد رشد نمی‌کنند.

در این زمینه باید جریان راهبردی فرهنگ کمی ذکاوت به خرج دهند و حجمی از بودجه را ه دفعمند برای کشف استعداد ها و هدایت توانمندی‌ها قرار دهند. چنانچه شاهد ظلم به اصغر فرهادی هستیم، البته فرهادی بدنه‌ای برای حمایت دارد اما قطعاً فشاری که به او وارد شده بیشتر از حمایت‌هاست و او را رنج می‌دهد. در واقع اثرگذاری تشویق‌ها بر روی افراد به اندازه تنش‌ها نیست. آزارها ماندگار است و در خاطر می‌ماند. این بی‌توجهی‌ها خسارت زیادی را به بدنه سینما وارد می‌کند. چقدر سینمای کودک ما به فنا رفته است؟ آیا افرادی همانند رسول ملاقلی پور در این حوزه وجود ندارند؛ چرا هستند. افرادی همانند ایرج مظهراس، اما فعالیت آنها محدود شده است. بنابراین با گفتن این جمله که با فقدان فلاّنی چه اتفاقی می افتد مسأله‌ای تغییر نمی‌کند و باید به اطراف‌مان نگاه کنیم و آدم‌ها و استعداد‌های آنها را ببینیم.

آدمی تغییر نیافته در جامعه تغییر یافته

جواد طوسی: دنیا و نگاه فیلمسازانی همچون اصغر فرهادی با آدم‌هایی همانند ملاقلی پور متفاوت است. افرادی همچون فرهادی زمانه‌شناس

برش رسول ملاقلی پور دیگر فیلم نمی‌سازد

انقلاب و هشت سال دفاع مقدس، دو بال یک پرنده هستند که برای استقلال میهن با تمام قدرت پرواز کردند و توانستند در سخت‌ترین شرایط و زیر بار فشارها و گلوله‌های جنگ فرهنگی، سیاسی طاقت بیاورند و بایستند.

با پیروزی انقلاب و شروع هشت ساله جنگ تحمیلی و نبرد با دشمن یعنی، باورهای شیعه مجدداً پررنگ‌تر شد و مردم با ایثار و مقاومت جانانه، ایستادند تا دین و کشورشان بماند و استقلال انقلاب‌نویای خود را حفظ کنند. از زمان پیروزی انقلاب تا امروز آثار تاریخی مذهبی مربوط به واقعه عاشورا در صداوسیما و سینما تولید شده که سهم سینما بسیار اندک بوده که معمولاً هم سرمایه و حمایت را بهانه عدم ساخت کرده‌اند. در این آثار تولید شده تعدادی مستقیم به واقعه عاشورا پرداخته‌اند که می‌توان از سفیر، روزواقعه، رستاخیز یا محوریت عاشورا نام برد و تعدادی بصورت تمثیلی هم چون پرواز درشب و نینوا.

راوی عاشورایی

مهم‌ترین حادثه دینی در طول تاریخ واقعه عاشورا است که اهمیت گسترده‌ای برای تصویرسازی و پرداخت دارد. اما از این ظرفیت عظیم بزرگ هم چون جنگ تحمیلی بهره‌ای برده نشده و همیشه از لحاظ بود چه، سلیقه مدیریتی، عدم وجود داستان از سوی سینماگران و فیلمسازان بهانه‌گیری شده است.

اما در این میان مرحوم رسول ملاقلی پور فیلمساز دفاع مقدس آثاری خلق کرد که در آن جنگ را با واقعه عاشورا تلفیق کرد و آثار ماندگاری از خود بر جای گذاشت. سینمایی اصیل، ناب، غریزی، تلخ و گزنده و عدالت‌خواه، با رفت و برگشت زمانی که با تجربه و تکنیک و جسارت و صراحت و صداقت و جنگ و دندان توانمان جلوی دوربین برد. ملاقلی پور با حضور مداوم در جبهه، فعالیت را با عکاسی جنگ در منطقه شروع کرد و بعد، مستندهایی جنگی از عملیات‌ها ساخت.

با همان فیلم کوتاه داستانی نخست شاه‌کوک (۱۳۶۰) که در قطع ۱۶ میلی‌متری ساخت، جایزه بهترین فیلم از جشنواره وحدت را دریافت کرد. زمانی که در منطقه مجروح و در بیمارستان بود، از صحبت با مجروح تخت کناری که در جبهه سقا بود و هم نباید آب می‌خورد، ایده ساخت دومین فیلم کوتاه ۱۶ میلی‌متری با عنوان سقای تشنه لب (۱۳۶۱) شکل گرفت. در بین ساخت آن، دو فیلم فتح‌المبین را تولید کرد.

پرواز درشب، نینوا، افق، هیوا و عصر روز دهم نمونه‌های موفقی از ساخته‌های ملاقلی پور است که دفاع مقدس را با واقعه عاشورا پیوند داده است. حتی قصد داشت سریال امام حسین علیه‌السلام را بسازد که نشد.

ملاقلی پور فیلمسازی بود که از تمثیل عاشورا را آثارش بسیار بهره برد و باورها و اعتقاداتش که دغدغه شبانه روزی‌اش بود را به نوعی جذاب برای مخاطب بیان می‌کرد. آثاری که از ظرفیت‌های دراماتیک قیام عاشورا با زبان دفاع مقدس حرف زد و بین جنگ ایران و عراق پلی نورانی با مکتب عاشورا بنا نهاد.

آخرین اثر وی عصر روز دهم هم در همین فضا شکل گرفته بود که صد حیف که نشد و اجل فرصت نداد. هرچند مجتبی راعی فیلمساز صاحب اثر شد اما نگاه‌ها بسیار متفاوت بود. این نگاه را به جز از ملاقلی پور و ارتباط دفاع مقدس و قیام عاشورا می‌توان در فعالیت‌های جذاب و پرکشش مستندهای روایت فتح شهید سیدمرتضی آوینی دید که در ساختار، موسیقی و نوع گفتار راوی و صحبت‌های رزمندگان در لحظات معنوی شهادت و عملیات‌ها را می‌توان حس کرد.

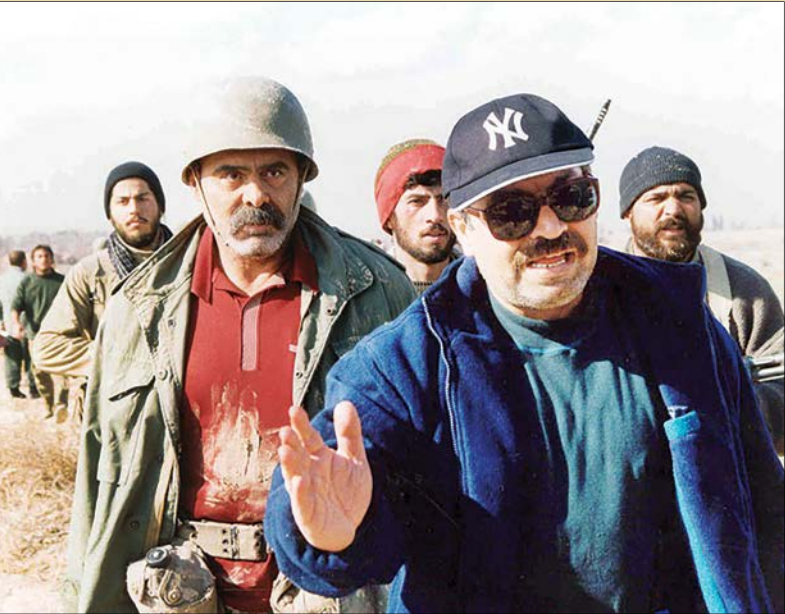
مرحوم رسول ملاقلی پور خیلی علاقه‌مند بود سریال امام حسین علیه‌السلام را جلوی دوربین ببرد که این گونه رفتار از ارادت خاص‌اش بود. اما در برنامه سینمایی برداشت دو که مروری بر آثارش بود جملاتی گفت که بسیار شیرین و جذاب بود...: «من درباره امام حسین (ع) سال‌هاست فیلمنامه‌های مختلفی را کار کرده‌ام، اما همیشه گفته‌ام اگر قرار است فیلم امام حسین (ع) را من بسازم و خدای نکرده به این شخصیت و خانواده‌اش خدشه‌ای وارد شود، امیدوارم دست و پایم بشکند و هرگز نروم پشت دوربین بگویم صدا، دوربین و بازیگر چه کار کند. چون جرات می‌خواهد.

قائم‌مقام وقت صداوسیما خیلی به من اصرار می‌کرد که چرا اینقدر طولش می‌دهی، بنویس و بساز، همه چیز مهیاست. من گفتم می‌ترسم. پرسید از چه می‌ترسی؟ گفتم: اگر این فیلم را ساختم و مردم، چشم بازکنم و امام حسین (ع) و خانواده‌اش و اهل بیت (ع) ایستاده‌اند. از من می‌پرسند شما که هستی؟ می‌گویم آقا ما رسول ملاقلی پور فیلمسازم. حضرت بفرمایند مرد حسایی می‌رفتی مجنون‌ت را می‌ساختی. یا خانواده من چکار داشتی؟

واقعا آدم فکر می‌کند می‌بیند سر این یک پیاله قیمه تبرکی چه دعوائی ست. ارمنی و مسیحی و یهودی با اعتقاد می‌آیند. این یک پیاله قیمه را از مردم نگیریم. بگذاریم اعتقاد داشته باشند....

برخی همچون مرحوم ملاقلی پور بر این نظرنند که هنوز سینمای ایران نمی‌تواند عظمت امام حسین (ع) و قیامش را تصویر کند. تکلیف سینما هنوز با خیلی از تعاریف و آداب جامعه ایرانی مشخص نیست و عاشورا و کربلا هم از این قاعده مستثنی نیست. در ادامه نگاهی به فیلم‌های ساخته شده که از این واقعه بزرگ تأثیر پذیرفته‌اند، انداخته‌ایم.

قاب

حضور هیچکاکی ملاقلی پور در «مزرعه پدری»

از نکات قابل اشاره فیلم **مزرعه پدری** (چهاردهمین ساخته سینمایی ملاقلی پور) **دیدن اسم مرتضی سرهنگی، نویسنده نام‌آشنای ادبیات جنگ و مقاومت به عنوان محقق و مشاور فیلمنامه فیلم است. مزرعه پدری درعین حال اولین فیلم سینمایی هادی حجازی‌فر و بابک حمیدیان بود. حسین قناعت هم که این سال‌ها به عنوان کارگردان سینمای کودک شناخته می‌شود، برنامه‌ریز و دستیار اول کارگردان بود. علی ملاقلی پور هم یکی از دستیاران پدرش در این فیلم بود. یکی از لحظات بانمک فیلم هم حضور هیچکاکی ملاقلی پور است که در نمایی با عینک دودی از کنار مهدی احمدی (قهرمان قصه) رد می‌شود و نگاهی هم به دوربین می‌اندازد.**

ادبیات

کاشت درختی به نام نویسنده پیشکسوت انقلاب اسلامی

درخت سروی به نام سیدحسن حسینی ارسنجانی، داستان‌نویس پیشکسوت انقلاب اسلامی در راستای اجرای طرح «باغ رمان ایرانی» در حیاط حوزه هنری کاشته شد. به مناسبت آغاز پروژه بزرگ «باغ رمان ایرانی» (رویش ۴۴ رمان ایرانی) از سیدحسن حسینی ارسنجانی به پاس سال‌ها تلاش و فعالیت ادبی تجلیل شد. در این مراسم نویسندگان و منتقدانی چون کامران آرمسی‌نژاد، تیمور آقامحمدی، علیرضا ارسنجانی، خسرو عباسی‌خودلان، حمید بابایی، سارا عرفانی، امید شیخ‌باقری، داوود خدایی، حامد جلالی، پرویز شیشه‌گران، علی داوودی، علیرضا سمیعی و... حضور داشتند. سید حسن حسینی ارسنجانی متولد سال ۱۳۲۲ است و آثار ارزشمندی چون «زندانی کوچک»، «شهید دهم» و «زغال‌سرخ» را منتشر کرده است. «باغ رمان ایرانی» پروژه‌ای ملی است که توسط مرکز آفرینش‌های ادبی حوزه هنری اجرا می‌شود. در این پروژه فرصتی فراهم شده تا ۴۴ داستان‌نویس مستعدی که کمتر فرصت بروز استعداد به آنها داده شده، زیر نظر ۲۰ استاد داستان‌نویسی به خلق آثار ارزشمند بپردازند. علاقه‌مندان برای شرکت در این دوره، می‌توانند با شماره ۰۲۱۹۰۸۴۷۷ تماس بگیرند.

دیوارنگاره

۱۰هزار متر دیوارنگاری برای استقبال از بهار

مدیرعامل سازمان زیباسازی شهر تهران گفت: ۱۰هزار مترمربع دیوارنگاری به‌مناسبت نوروز ۱۴۰۲ در هشتمین سالانه هنرهای شهری بهارستان اجرا می‌شود. رضا صیادی، مدیرعامل سازمان زیباسازی شهر تهران گفت: با توجه به همزمانی ماه مبارک رمضان و عید نوروز و توجه به موضوع‌های ملی و مذهبی، چهار دیوارنگاره به وسعت ۱۰۲۳ مترمربع که تلفیقی از نقاشی و خط هستند در انویان شهید باکری در حال انجام است که به‌زودی از آنها رونمایی خواهد شد. مدیرعامل سازمان زیباسازی شهر تهران یکی از ویژگی‌های هشتمین دوره سالانه بهارستان را توجه به اجرای دیوارنگاره‌های خلاق عنوان کرد و افزود: دیوارنگاری خلاق و اجرای آثار هنری براساس شرایط محیطی، از موضوع‌هایی است که در این دوره از سالانه بهارستان مد نظر داشتیم و تلاش شد تا هنرمندان براساس شرایط محیطی و طبیعی در فضای شهری، آثاری را طراحی و اجرا کنند که به مناسبت فرارسیدن نوروز ۱۴۰۲ از ۹ دیوارنگاره خلاق رونمایی خواهد شد.